

P 12.10.	
U 13.10.	18.00 - féria + Júlia a Juraj Ivanič a dcéra Monika
S 14.10.	7.00 - Sv. Kornélia, a Cypriána + Boris Šípka
Š 15.10.	18.00 - Svätej Terézie od Ježiša (z Avily) Poďakovanie a prosba o Božie požehnanie pre rodinu Barlovú
P 16.10.	18.00 - féria + Anna Zátrochová a rodičia
S 17.10.	7.30 - Sv. Ignáca Antiochijského, biskupa + Anna a Jozef Slobodník, 10. výročie
N 18.10.	29. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ 9.00 Za všetkých farníkov

P 26.10.	
U 27.10.	18.00 - féria + Helena a Ondrej Kostúr a starí rodičia
S 28.10.	7.00 - Sv. Šimona a Júdu, apoštolov + Anna a Július Flaška
Š 29.10.	18.00 - féria Poďakovanie za životné jubileum a prosba o Božie požehnanie pre rodinu
P 30.10.	18.00 - féria + Mária a Juraj Barla (100 rokov od narodenia)
S 31.10.	7.30 - Panny Márie v sobotu + Ján Mojžiš
N 1.11.	VŠETKÝCH SVÄTÝCH 9.00 Za všetkých farníkov

P 19.10.	
U 20.10.	17.00 - féria + Mária Chabanová
S 21.10.	
Š 22.10.	17.00 - Svätého Jána Pavla II., pápeža + Anna a Ján Budaj a rodičia
P 23.10.	18.00 - féria + Františka a Ladislav, Mária a Anton
S 24.10.	7.30 - Panny Márie v sobotu + Anna Bitnerová a syn Jozef, 5. výročie
N 25.10.	30. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ 9.00 Za všetkých farníkov

P 2.11.	7.30 - Na úmysel Sv. Otca 15.00 - Na úmysel (NA CINTORÍNE) 18.00 + Peter Turčan
U 3.11.	18.00 - féria + rodičia a manžel
S 4.11.	7.00 - Sv. Karola Borromea, biskupa + Irena a Ján Stanko
Š 5.11.	18.00 - Svätého Imricha + Emília a Matúš Mrva a starí rodičia
P 6.11.	18.00 - féria + Ivan Patráš
S 7.11.	7.30 - Panny Márie v sobotu + Anna Kremnická (nedožitých 95 rokov)
N 8.11.	32. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ 9.00 Za všetkých farníkov

EUCHARISTICKÁ ADORÁCIA - každý štvrtok po sv. omši
DETSKÉ SV. OMŠE - každý piatok

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ

Jozef Kuneš, farár
 tel.: 048 / 41 968 96

PODKONICKÝ Spravodaj

Ročník XIII.

Číslo 10

Október 2015

www.podkonice.sk

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA,

naša príroda sa začína prezliekať do jesenného šatu. Pri ranných potulkách prírodou nás hladí po nohách mráz a v nočných hodinách počúvame vábenie jeleňov. Farby stromov začínajú hrať pestrými farbami. Ochladilo sa. Máme tu jeseň.

Jeseň je čas upratovania. Keďže posledné úpravy v priestoroch obecného úradu boli pred 5-timi rokmi, rozhodli sme sa vymalovať miestnosti a prebrúsiť parkety. Počas mesiaca október a november vás na obecnom úrade vybavíme v neštandardnom režime - vo veľkej zasadačke.

Október predstavuje malý míľnik v mojom živote starostu. Vlni v októbri som vám na verejnom zhromaždení občanov predstavil moje plány na zlepšenie života v obci. Po roku by som vás opäť rád pozval na **verejné zhromaždenie občanov** v stredu 21. októbra 2015 o 17.30 hodine do sály kultúrneho domu.

Chcel by som vám predstaviť návrh rozpočtu obce na budúci rok. Zároveň by som si rád vypočul vaše názory, pripomienky či želania, ktoré by nám spoločne mohli pomôcť pri zostavovaní rozpočtu obce na budúci rok.

Dovolím si osloviť všetkých aktívnych občanov našej obce. Ak plánujete v roku 2016 organizovať akúkoľvek akciu a požadujete podporu obce, je potrebné do konca októbra 2015 podať na obecnom úrade **žiadost' o pridelenie finančnej dotácie**. Žiadosti budú predložené obecnému zastupiteľstvu na schválenie. Po schválení budú zahrnuté do rozpočtu obce na rok 2016.

Na záver by som chcel povzbudiť všetkých ľudí, aby sme v mesiaci október, ktorý je **mesiacom úcty k starším** pouvažovali nad svojim vlastným správaním voči sebe samým a ľuďom vŕokol seba. Úctou, vzájomnou komunikáciou, ústupkom a pochopením dokážeme viac ako hnevom, silou a vyhrázaním.

Prajem vám príjemné jesenné chvíle.

Michal Vráb, starosta obce

spravodaj@podkonice.sk

PODKONICKÝ SPRAVODAJ - mesačník vydávaný Obecným úradom v Podkoniciach pre svojich občanov. Vychádza vždy do 10. dňa v mesiaci. **Redakčná rada:** Ing. Jaroslav Kostúr (-jk-), Jana Gregorová (-jg-), Vladimíra Turčanová (-vt-), Jana Šípková (-js-), Ing. Michal Vráb (-mv-), Dušan Kočtúr (-dk-), Jozef Kuneš (-kj-). **Tlač:** ECOPROTECT CDK spol. s r.o. **Povolené:** OU-OPT-2/2003 **NEPREDAJNÉ**

ČO PRINIESOL SEPTEMBER 2015

• Ako sme písali skôr, naša obec podala na Envirofond projekt na likvidáciu čiernej skládky „za Močilá“. Za okres Banská Bystrica túto možnosť využili len tri subjekty: Mesto Banská Bystrica, obec Hladel a Podkonice. Projekt pre našu obec a rovnako aj pre Banskú Bystricu nebol schválený. Dôvody zisťujeme a budeme vás informovať. Neudelenie dotácie nás mrzí. Chceli sme znížiť objem odpadu, ktorý sa nachádza v tejto lokalite, na čo sme žiadali maximálnu čiastku vo výške stotisíc eur. Skládku ku koncu roka definitívne uzatvoríme. Zároveň pripravujeme nový priestor na likvidáciu bioodpadu.

• V polovici septembra sme začali s novou službou – rozvoz obedov, ktorá je určená hlavne dôchodcom a imobilným občanom. Túto službu využíva už sedem spoluobčanov. Pripomíname, že ponúkame obed zo školskej jedálne v Podkoniciach za 2,28 Eur alebo z reštaurácie Trábel v Slovenskej Ľupči za 3,00 Eur.

• Počas septembra sme zbierali nápady a námety pre projekt Leader. V prípade schválenia by sme mohli mať k dispozícii cca 200-tisíc Eur na projekty v rámci našej obce. Do zbierky nápadov sa okrem obecného úradu zapojili aj niekoľkí občania našej obce, za čo im ďakujeme.

-mv-

OBCENÝ ÚRAD INFORMUJE

1) POZVÁNKA NA PREDSTAVENIE NÁVRHU URBANISTICKEJ ŠTÚDIE „ZA HRBKOM“

Dovoľujeme si vás pozvať na predstavenie návrhu urbanistickej štúdie „za Hrbkom“ (pod Koziencom) v stredu 28. októbra 2015 o 17.00 hodine v kultúrnom dome. Cieľom stretnutia bude prejednať predstavený návrh štúdie. Prosíme účastníkov stretnutia, aby si pozorne prezreli návrh štúdie na webovej stránke nasepodkonice.sk (textovú aj grafickú časť). Na stretnutie je potrebné priniesť písomné pripomienky, aby sme ich mohli zaregistrovať a zapracovať do štúdie.

Urbanistická štúdia rieši územným plánom obce Podkonice vymedzené územie časti obce Podkonice „za Hrbkom“ - rozvojový zámer č. 12 plochu určenú pre výstavbu rodinných domov. Spodrobňuje územný plán obce a bude slúžiť v zmysle zákona číslo 50/1976 Z. z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov ako návrh koncepcie priestorového usporiadania a funkčného využívania pozemkov a ako územnoplánovací podklad pre územné rozhodovanie v lokalite „za Hrbkom“.

2) NOVÁ CYKLISTICKÁ MAPA

V spolupráci s obcou Donovaly sme pripravili novú cyklistickú mapu Podkonice a okolie. Je možné si ju zakúpiť za 1,- Eur na pošte, Obecnom úrade, na Chate Pleše alebo v Krčme na Hrbe.

► **Do misií na Islande** odišiel v roku 2004. Najprv pôsobil ako vikár v Kostole Stella Maris v Reykjavíku a až doteraz bol farárom vo farnosti S. Tórlákur v Reyðarfjörðure. Dnešný Island je krajinou, kde žije, čo sa škandinávskych krajín týka, najväčšie percento (3,5%) katolíkov. Katolícka cirkev na Islande je mladá, dynamická a narastá. Je tam desaťkrát viac krstov ako pohrebov. Dôležitou udalosťou v diecéze Reykjavík bola návšteva pápeža Jána Pavla II. v roku 1989.

Dávada si pamätáme ako húževnatého a horlivého mladého kňaza, rehoľníka. Milého, otvoreného, bosého v sandáloch, vyznávajúceho hodnoty prirodzenosti, jednoduchosti a chudoby sv. Františka. My, Podkoničania a hlavne tí, ktorí si ho pamätáme z čias jeho pôsobenia u nás, sme na neho hrdí. Správu o jeho menovaní za reykjavického biskupa sme prijali s radosťou a vieme, že si túto hodnosť právom zaslúži. Jeho biskupská vysviacka sa bude konať 31. októbra 2015 o 18.00 hodine v Reykjavíku na Islande. Spojme sa v tento deň spolu s ním v modlitbách v našich myšliach i srdciach.

Vladimíra Turčanová

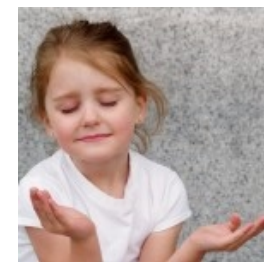
FARSKÉ OKIENKO

DETSKÉ SV. OMŠE

Pozývame všetky deti, rodičov, starých rodičov a všetkých ostatných na detské sv. omše, ktoré budú bývať každý piatok o 18.00 hodine. Na svoje si určite prídu všetky deti školského či predškolského veku, ako aj mamičky s deťmi na materskej.

Ak máte radi spev a hudbu prídte alebo pošlite svoje ratolesti na skúšky spevu, ktoré budú bývať na fare vždy v piatok o 17.00 hodine pred sv. omšou. Naučíme sa spievať, hrať či ukazovať vždy niečo nové a prispejeme tak ku spestreniu liturgie v kostole.

Každý piatok bude prebiehať aj aktivita pre deti, aby počas týždňa vytvorili svoj pohľad na danú tému z kázne. Ak ste neboli na poslednej detskej sv. omši, téma bude pripomenutá v nedeľu v oznamoch, prípadne ju nájdete na stránke www.NasePodkonice.sk v aktuálnych farských oznamoch.

Jaroslav Kostúr

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

UZAVRELI MANŽELSTVO

Michaela Pančíková a Jozef Liška - 12.9.2015 Podkonice

50 rokov

Zdenka Lachmann č. 52
Katarína Bobáková č. 200
Milan Šajban č. 271

GRATULUJEME K VÝROČIU

60 rokov

Marián Majerík č. 295

65 rokov

Milan Lupták č. 321

70 rokov

Elena Priesolová č. 262

DÁVID TENCER BOL VYMEŇOVANÝ ZA BISKUPA

18. septembra 2015 vymenoval Svätý Otec František za biskupa diecézy Reykjavík na Islande kapucína Dávida Tencera, ktorého si mnohí pamätáme ako bývalého správcu našej farnosti.

Dávid Tencer OFM Cap. sa narodil v roku 1963 v Novej Bani. Za kňaza bol vysvätený 15. júna 1986.

Do Podkoníc nastúpil 1. apríla 1990 ako správca farnosti. Pokračoval v prácach, ktoré začal vdp. Jozef Hrtús - oprava vonkajšej fasády kostola, vykopanie odzdušňovacieho kanála, zakrytie oceľovými platňami a zabetónovanie, oprava veže - omietka a plechová krytina a demontovanie medenej gule s krížom. V guli sa našla zhrdzavená delostrelecká nábojnica a v nej list farára Jána Gregora z čias prvej svetovej vojny. Boli tam aj staré bankovky a mince. Následne bol postavený nový dvojité kríž s guľou z nehrdzavejúceho plechu. Do gule boli vrátené staré dokumenty s peniazmi a boli pridané bankovky a mince československej meny. Dp. Dávid priložil list - posolstvo ďalším generáciám so správou o prácach na kostole. Vymaľovaná bola strecha veže, bočné steny a založili sa nové žľaby. (pozn. V tomto čase sa stavala fara vo filiálke Priechod. Farnosťou s filiálkou Baláže sa Priechod stal od 1. júna 1995).

V októbri 1990 bol dp. Dávid prijatý do rehole menších bratov kapucínov obradom obliečky, pričom postulát (prípravu na noviciát) začal už 1. júna 1990. Podkonice sa tak stali domovom kapucínov - novicov.

V roku 1992 bola vykonaná generálna oprava organa, ktorý bol postavený v roku 1893 firmou bratov Riegerovcov z Krnova. Opravu robili bývalí zamestnanci firmy Rieger - Vladimír Grygar a spol. z Prostějova.

Dávid Tencer v Podkoniciach (rok 1991)

6. júla 1992 sa konala **rozlúčka s bratom Dávidom**, ktorý odchádzal na štúdiá do Ríma. Správcom farnosti sa stal kňaz kapucínskej rehole brat Leopold (Ivan Nemček) a špirituál kapucínov brat Fidel (Marko Pagáč) naďalej vykonával funkciu kaplána vo farnosti. V máji 1995 odišli kapucíni z našej farnosti na Poniky.

Po noviciáte pokračoval brat Dávid v štúdiách v Ríme, kde v roku 1994 získal licenciát z katolíckej teológie. Následne pôsobil ako farár v Holíči a v roku 1996 bol pozvaný do Hriňovej, aby tam založil nový kláštor, ktorý sa potom stal miestom na formáciu kapucínov postulátov. Dávid Tencer tam vykonával funkciu rektora až do roku 2002. V roku 2003 bol menovaný predstaveným kláštora v Žiline. V rokoch 2001 až 2004 pôsobil aj v Kňazskom seminári sv. Františka Xaverského v Badíne, kde vyučoval homiletiku.

3) VEĽKOKAPACITNÉ KONTAJNERY

V druhej polovici októbra budú pristavené veľkokapacitné kontajnery, vždy po dva kusy. Umiestnené budú tradične na Novej ulici, pri obecnom úrade, pri dolnej zastávke, na Hôrke, v starej dedine. Celkovo by ich malo byť šesť. V prípade potreby dovezieme ďalšie. Starší občania môžu požiadať o pomoc pri vývoze obecný úrad osobne alebo na tel. číslo 048 / 41 87 838.

4) PREVENTÍVNA PROTIPOŽIARNA KONTROLA BUDOV

Obecný úrad spolu s Dobrovoľným hasičským zborom Podkonice vás žiadajú o súčinnosť pri kontrole komínov. Počas mesiaca október (cez víkendy) budú robiť v obci hasiči pravidelnú kontrolu komínov. Je potrebné ich pustiť do dvorov a domov, aby ste mohli spísať protokol. Kontrola sa robí pravidelne každých 5 rokov a vyplýva zo zákona. V prípade požiaru v domácnosti poisťovňa vyžaduje doklad o vykonanej kontrole. Prosím, nepodceňujte to!

5) DOMÁCE KOMPOSTÉRY

Plánujeme sa zapojiť do ďalšieho projektu v spolupráci so spoločnosťou SITA, ktorá nám odváža odpad. Spolu s obcami združenými v Mikroregióne pod Panským dielom pripravujeme projekt na pridelenie domácich kompostérov pre domácnosti. O detailoch vás budeme informovať.

6) ZBER ELEKTROODPADU

Počas mesiaca **október** bude prebiehať **zber elektroodpadu**. Odpad je možný odovzdať každú stredu od 18:00 - 19:00 hod. a v každú sobotu od 09:00 - 10:00 hod. pri hasični. Odpad bude následne odvezený do zberne.

7) PROJEKT NA ENERGETICKÝ AUDIT BUDOVY

Zapojili sme sa do súťaže o bezplatné vypracovanie projektu energetického auditu našej budovy obecného úradu. V budúcnosti plánujeme rekonštrukciu budovy (zatepiť, vymeniť pec, odizolovať základy), aby sme znížili prevádzkové náklady. V súťaži sme však neboli vybraný.

-mv-

8) SEPAROVANÝ ODPAD

Tento mesiac bude vývoz **PLASTOV** prebiehať v pondelok

26. októbra 2015

-jk-

ASOCIÁCIA PRE SOCIÁLNY ROZVOJ A PODPORU OBČANOV SR

Pani Andrea Gálová z Asociácie pre sociálny rozvoj a podporu občanov SR nás požiadala o uverejnenie nasledujúceho textu, ktorý uvádzame v plnom znení.

Vedenie Asociácie pre sociálny rozvoj a podporu občanov SR, ktoré zriadilo prvé Integračné centrum sociálnej pomoci pre občanov banskobystrického kraja s podporou p. premiéra SR Roberta Fica vám oznamuje, že poskytujeme poradenské, bezplatné služby pre našich občanov. Chceme vám predstaviť činnosť organizácie, ktorou chceme byť nápomocní samosprávam miest a obcí pri skvalitňovaní života občanov.

Našou činnosťou máme záujem v rámci aktívnej spolupráce so samosprávami miest a obcí prispievať odborne erudovanou pracovnou činnosťou k riešeniu sociálno - ekonomických problémov v našom kraji.

Asociácia pre sociálny rozvoj a podporu občanov SR (ASRPO SR) je nezávislá, dobrovoľná, nepolitická, otvorená organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou konštituovaná v zmysle ustanovení § 1 a § 2 Zák. č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov v znení Zák. č. 300/1990 Z. z. v znení neskorších predpisov ako organizácia fyzických a právnických osôb s pôsobnosťou na území SR.

Prioritným cieľom ASRPO SR je vybudovanie siete Integračných centier sociálnej pomoci („ICSP“), čím deklarujeme záujem byť aktívnym subjektom pri tvorbe, skvalitňovaní sociálnej politiky štátu a prispievaní k tvorbe kvalitatívnych hodnôt života občanov Slovenska. Naším prvoradým cieľom je postupne otvárať ICSP najskôr v krajských a postupne vo všetkých okresných mestách, aby sme boli blízko k občanom a mali priestor pôsobiť a venovať sa prevencii, poradenstvu, vyhladávacíj činnosti v oblasti výkonu sociálnej práce, ale aj poradenstva v oblasti práva i ekonomiky. Odborným garantom, supervízorom, projektovým manažérom ASRPO SR je: prof. PaedDr. Milan Schavel, PhD.

Prvé integračné centrum sociálnej pomoci pod gesciou ASRPO SR v Rimavskej Sobotě sa otvorilo dňa 21.09.2015 vďaka finančnej podpore p. premiéra SR Roberta Fica, ktorému prejavujeme maximálnu podporu v sociálnom rozvoji a tvorbe sociálnej politiky štátu.

Prvé integračné centrum sociálnej pomoci v Rimavskej Sobotě bude poskytovať bezplatné poradenské služby pre všetkých občanov banskobystrického kraja.

Integračné centrá sociálnej pomoci (ďalej ICSP) budú budované na priamom kontakte s klientom - občanom a budú poskytovať kvalitné, dostupné a bezplatné poradenské služby v oblasti:

- výkonu sociálnej práce,
- právneho a ekonomického poradenstva
- a projektového manažmentu v jednotlivých regiónoch.

ICSP budú zamestnávať na svojich pracoviskách odborníkov z jednotlivých oblastí, ktorí každodennou prácou budú v priamom kontakte s občanom, inštitúciami a subjektami pôsobiacimi v regiónoch. Zároveň budú poskytovať služby a kvalifikovanú prácu v oblasti prevencie, poradenstva, intervencie a tvorby regionálnych projektov s cieľom riešiť, zmierňovať sociálne problémy jednotlivcov, skupín i komunít na regionálnej úrovni.

Úlohy ICSP:

- komplexné poradenské služby v oblasti výkonu: sociálna práca, finančné a právne poradenstvo

► babice videli, že bude problém. Dali echo do bunkra. Tajne som prišiel aj s lekárom, ale bolo neskoro. Dieťaťko sa narodilo mŕtve. Potom som s vojakmi, bolo nás hľadaj aj dvetisíc, odišiel na front do Prahy. Išli sme spolu aj s Rumunmi cez Prašivú, Chabenec a väčšinou peši. Vrátil som sa až po skončení vojny.

Ešte spomínam aj na veselú príhodu, keď som bol u partizánov a varil som „gypsové halušky.“ Boli veľmi hladní, nebolo čo jesť. Doniesli mi vŕaj prídelovú múku, aby som im uvaril halušiek. Bolo to večer, tma, svetlo sme nemali. Aj sa mi zdalo, že múka medzi prstami je akási tvrdá. Ale presvedčili ma, aby som len zamiesil na halušky, že sú veľmi hladní. A tak som miesil, miesil, až mi hmota stvrdla a zbadali sme čo som vymiesil – sádru. A bolo po haluškách ?. Táto príhoda sa spomína aj v knihe Jána Kotoulka „Bolo nás osemnásť.“ Je to pútavý vojnový román vydaný v roku 1950 ako spomienka na SNP. Hovorí o živote prostých ľudí, ktorí išli bez sovietskej pomoci do povstania.

Čo bolo po vojne?

Piekli sme ďalej. Pomáhala mi žena aj dcéra. Bývali sme v pekárni. Bol tam jednoizbový byt. Dcéra Soňa sa narodila v roku 1946 a v Podkoniciach prežila prvých 10 rokov života do roku 1956. Pani Soňa spomína: „Chodila som do detského súboru učiteľa Alfonza Mojžiša. Spievala som so Slávom Nemčokom a kamarátka som sa s Božkou „Bačíkeje“, rod. Stankovou, ktorá mi bola susedou. Spomínam aj na susedovcov Budajovcov. Bola som miláčik tety Etely, ktorá po našom odchode z Podkoníc piekla ďalej chlieb aj so synom Matúšom.“

V roku 1956 sme sa z Podkoníc odsťahovali do Banskej Bystrice do rodinného domu, ktorý sme po vojne začali stavať. Pekárčine som ostal verný aj naďalej. Zamestnal som sa v Stredoslovenských pekárňach a cukrárňach na Zvolenskej ceste, kde som pracoval až do dôchodku.

Na stene izby som si všimla rôzne vyznamenania a medaile. Pán Jozef Bocko dostal v roku 2004 z Ministerstva Obrany SR Dekrét vojnového veterána. V decembri roku 2013 dostal od prezidenta Ruskej Federácie medailu k 70. výročiu víťazstva od Veľkej vlasteneckej vojny 1941 - 1945.

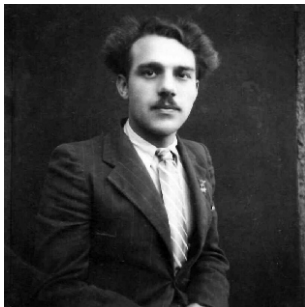
Pánovi Jozefovi srdečne ďakujeme za rozhovor a zaujímavé informácie a zážitky, o ktoré sa s nami podelil. Želáme mu ešte pevné zdravie a veľa sily.

za rozhovor ďakuje Vladimíra Turčanová

JOZEF BOCKO - PEKÁR V PODKONICIACH

Pán Jozef Bocko sa narodil v roku 1918 v Jelšave (vtedajšie Maďarsko) a dnes má krásnych 97 rokov. Pekárom v Podkonicach bol v rokoch 1942 – 1956. Za účelom rozhovoru som ho navštívila v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb na Jilemnického ulici v Banskej Bystrici. Pravidelne ho navštevuje a stará sa o neho jediná dcéra, dnes sedemdesiatročná pani Soňa Mesiariková, rod. Bocková, ktorá bola účastníčkou nášho rozhovoru a priniesla aj fotografie.

Kedy ste prišli do Podkonic?

Ako maďarský zbech som prišiel v roku 1942 do Banskej Bystrice, lebo som tu chcel žiť. Bol som pekárom, mal som aj živnosť. Zamestnal som sa v pekárstve u Žida Weissa. Neskôr som pracoval v kamenárstve u Hornov. Tam robili dvaja chlapi z Podkonic, ktorí mi navrhli, aby som išiel robiť pekára do Podkonic, pretože hľadali solídneho pekára namiesto vtedajšieho z Ľupče, ktorý pil a bol nespoľahlivý.

Ako a z čoho ste piekli chlieb?

Múku som bral od obchodníka Žida Weissa. Drevo mi dodávali chlapi z Podkonic, zadarmo, len aby som piekol. Bola vojna a bolo treba chleba. Ženy mi nosili jedlo a veru ma tu chceli aj oženiť. Ale ja som mal vyhladnutú dievčinu Annu rod. Kartíkovú z Bystrice, s ktorou som sa aj v roku 1944 oženil. A tak som piekol a dodával do konzumu a predával aj v pekárni. Piekol som denne aj „päť metrákov“. Dodával som chlieb do Priečoda a tajne aj pre Rusov a partizánov na Kalište a Baláže. Chcel som aj narukovať, ale nezobrali ma. Vraj aby som radšej piekol. Bolo zvykom, že ľudia z dediny si nosili zamiesené aj z domu, či už chlieb alebo tvarožníky a ja som im to piekol.

Pamätáte sa na ľudí z Podkonic?

Fero Šajban, vdovec, vozil chlieb do konzumu. Milo Malineje mi pomáhal a veľmi riskoval tým, že prevážal chlieb tajne partizánom. Urobil si na voze dvojité dno a tam ukrýval chleby, aby ich Nemci pri kontrole nenašli. Pamätám si trafikanta a dobrého kamaráta Svrčinu, Pala Mucheje, stolára Valenta, krajčíra, šoféra Kretika.

Na čo ešte spomínate?

Aj na ťažké chvíle. Niektorí ma vtedy udali, že pečiem pre partizánov. Musel som rýchlo odísť. Ušiel som k partizánom. Žena bola tehotná. Keď ma prišli Nemci hľadať do pekárne, musela sama odkrývať a odhadzovať ťažké veci a ukázať, či som tam nie ukrytý. Keď prišiel čas jej pôrodu ►

- keďže absentuje koncepčná poradenská činnosť, ASRPO SR navrhuje vytvoriť takýto systém poradenských centier vo všetkých okresoch i krajoch SR
- podporiť občana v jeho úsilí riešiť svoj problém
- integrovať občana, poskytnúť komplexné informácie, odborné poradenské služby, prevencia, podporovať občana byť aktívne zapojený pri riešení svojich problémov, aby sa necítil byť objektom, ale subjektom, ktorý sa podieľa pri riešení a hľadaní alternatív
- primárnou cieľovou skupinou sú: občania v nepriaznivej sociálno – ekonomickej situácii, starší občania, osoby s ŤZP, klienti, ktorí sú prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, občania po liečbe drogovej závislosti, všetky marginalizované skupiny občanov (Rómovia, osamelí rodičia, matky samoživiteľky, nezamestnaní...)

Úlohy ASRPO SR:

- aktívna spolupráca so všetkými kompetentnými zložkami verejného a spoločenského života, ktoré môžu a dokážu prispieť ku kvalite života občanov SR: budeme sa snažiť o rozvíjanie spolupráce so ZMOS, podporovať sociálne programy a sociálny rozvoj i jeho mechanizmy súčasnej vlády SR, najmä čo sa bezprostredne týka sociálnej politiky a sociálneho rozvoja vôbec, spoluprácu so samosprávami miest a obcí, štátnou i verejnou správou na regionálnych úrovniach, tretím sektorom, podnikateľským prostredím, cirkvami, so všetkými FO, PO, ktoré majú snahu a chuť podporiť spoločenské napredovanie a rozvoj
- budeme sa usilovať rozvíjať spoluprácu a prispievať k spoločenskému rozvoju odbornými stanoviskami, návrhmi smerom ku kompetentným zložkám
- budeme sa však v každodennej činnosti venovať jednotlivcom, skupinám, komunitám pri riešení ich životných problémov, ťaživých situácií a vzniknutých či existujúcich sociálno – ekonomických problémov, sociálno – patologických javov a nepriaznivých situácií, ale najmä zamerať činnosť na predchádzanie vzniku týchto javov (prevencia)
- cieľom je získať podporu kompetentných zložiek pri budovaní ICSP, kde my vidíme priestor na aktívnu spoluprácu a vzájomnú podporu, čím vyjadrujeme stanovisko, že požiadame tak samosprávy miest a obcí ako aj ostatné zložky o spoluprácu a podporu, ale aj ostatné zložky verejného života.

Cieľ:

1. činnosť ASRPO SR na 2 úrovniach :
 - a) priama práca s občanom
 - b) spolupráca s vládou SR, NR SR, ministerstvami, samosprávami miest a obcí, štátnou i verejnou správou, tretím sektorom, podnikateľskou sférou, cirkvou, štátnou i verejnou správou - spoločenskými zložkami pri riešení napr. nezamestnanosti
2. vytvoriť sieť Integračných centier sociálnej pomoci v SR (krajské, okresné mestá)
3. návrhom ASRPO SR: koncepčnú poradenskú činnosť - sieť takýchto centier, kde by sa občanom poskytovali komplexné, poradenské a bezplatné služby
4. zapojiť sa do projektovej činnosti - uchádzať sa o grant zo zdrojov EÚ, ktorý je zameraný na ľudské zdroje, zamestnanosť, sociálnu inklúziu a vzdelávanie.

PhDr. Andrea Gálová
prezidentka ASRPO SR

PÚŤ DO GUADALUPE

V septembri sme si pripomenuli sviatok Panny Márie Sedembolestnej, ktorú pápež Pavol VI. v roku 1966 vyhlásil za hlavnú patrónku Slovenska.

Kult Panny Márie je uctievaný v mnohých krajinách. Jednou z nich je aj Mexiko, ktorého patrónku je Panna Mária Guadalupe. V rámci našej farskej púte sa **7. novembra** chystáme na cestu do Mexika a Guadalupe aj my s CK Awertravel.

Mexiko bolo do roku 1519 krajinou s asi 10 miliónmi obyvateľov - Aztékov. Vládol im cisár. Mestá boli stavané okolo pyramídovo formovaných chrámov z kameňa, kde sa uctievali modly rozličných božstiev. Po dobytí krajiny Španielmi (1519) prišli do krajiny prví misionári pod vedením biskupa Zumárragu. Misionári tu postavili nové kostoly, nemocnice, školy. Medzi prvými Aztékmi, ktorí sa dali pokrstiť, bol aj Juan Diego, pôvodným menom Cuauhtlatohuac.

Príbeh Diega a Panny Márie

Juan Diego sa narodil v roku 1474 a dostal meno, ktoré v aztéckom jazyku znamená „spievajúci orol“. Pokrstený bol v roku 1525 spolu so svojim strýkom Juanom Bernardinom, ktorého považoval za svojho nevlastného otca. Boli jedni z prvých Indiánov, ktorí sa obrátili na kresťanstvo vďaka františkánskym misionárom.

Keď mal Diego 57 rokov, zjavila sa mu na kopci Tepeyac dáma očarujúcej krásy. Bolo to 9. decembra 1531. Jej odev svietil ako slnko a lúče, ktoré z nej vychádzali, presvecovali skaly a okolie. Mladá dáma mu s úsmevom povedala: "Ja som Nepoškvrnená Panna Mária, Matka pravého Boha, cez ktorého všetko žije, Pána všetkých vecí, Pána neba a zeme. Je mojim želaním, aby mi tu postavili Boží dom, kde celú svoju lásku, svoj súcit a milosť, svoju pomoc a ochranu chcem preukázať a venovať ľuďom. Ja som vaša milostiplná Matka. Matka všetkých ľudí, všetkých tých, ktorí ma ľubia, ktorí ku mne volajú, ktorí majú ku mne dôveru. Tu chcem vypočuť váš plač a vaše starosti, zmierniť a liečiť vaše utrpenie, vašu núdzu a vaše nešťastie."

Pri druhom zjavení 12. decembra 1531 Diego Panne Márii povedal, že sa ponáha do mesta po kňaza, pretože jeho strýko bol veľmi chorý. Panna Mária mu povedala, aby sa nebál, nezarmucoval, neobával sa tejto, ani nijakej inej choroby či bolesti. Sľúbila mu svoju ochranu a strýka zázračne vyliečila. Na želanie Panny Márie navštívil Juan Diego mexického biskupa, františkána Juana de Zumárragu. Povedal mu, že mal viackrát zjavenia Panny Márie. Odovzdal mu odkaz, že Panna Mária si želá, aby na pahorku Tepeyac postavili kaplnku. Biskup si žiadal nejaký dôkaz. Juan odišiel smutný a na druhý deň sa vyzáľoval Panne Márii, ktorá mu povedala: "Zajtra choď na vršok Tepeyac a nazbieraj z kvetov, ktoré tam nájdeš. Zanes ich biskupovi, aby ti uveril." Na druhý deň zavčas rána Diego zašiel na vršok a našiel medzi skalami, kde takmer nič nerástlo, nádherné kvety, ktoré nepoznal, pretože v Mexiku nerástli. Boli to krásne červené kastílske ruže. Diegov údiv bol veľký, lebo bol december a teplota v tú noc klesla pod bod mrazu. Natrhal veľkú kyticu ruží a uložil ich do svojej veľkej zástery (domorodci ju nosia vpredu a nazývajú ju tilma). S radosťou sa ponáhaľ do biskupského sídla. Keď sa objavil pred biskupom a jeho domácimi, rozpustil zásteru a všetkým ukázal krásne červené ruže.

Všetci prítomní zhlikli od prekvapenia. Ale údiv a prekvapenie sa zmnohonasobili, keď prítomný biskup so svojimi domácimi zazreli na tilme obraz mladej peknej devy. Deva mala oblečené šaty červenej farby, na nich mala modro-zelenkastý plášť posiaty hviezdami. Bol to úžasný obraz ►

ZO ŽIVOTA NAŠEJ ŠKOLY

AKO PREŠIEL SEPTEMBER

Mesiace september ubehol ako voda a sú za nami príjemné teplé dni. Noví škôlkári sa zoznámili s novým prostredím a ich maminky po mesiaci majú možno menšiu obavu pri rannom lúčení. Školáci sa zas po úvodných zoznámeniach so školským režimom a prípravných cvičeniach naučili prvé písmenká. Musím ich pochváliť. Pracujú ako včeličky, preto sú aj včeličkami často odmeňovaní. Okrem toho sme **v posledný septembrový deň zorganizovali spoločnú exkurziu, ktorej sa zúčastnili predškoláci aj školáci. Naša cesta smerovala do Tihányiovského kaštieľa v Banskej Bystrici**, kde nás pracovníci múzea sprevádzali krásnou výstavou s názvom „Žijem na strome a je mi dobre“. Následne sme si vyrábali v tvorivých dielňach lesné poschodia a hmyzie domčeky. Verím, že ich máte umiestnené vo svojich záhradkách, aby v nich prezimoval užitočný hmyz. Zažili sme super cestovateľsko-poznávaci deň, ktorý ešte zďaleka nekončil.

Ďalšou akciou v ten istý deň bol Jesenný bazár, kde sa predávalo aj kupovalo. Odevy, obuv, knižky, na predaj bolo všeličo. Za ľudové ceny tak pribudli do niektorých šatníkov veľmi pekné kúsky. Oceňujem originalitu predajných stánkov, kde napríklad lákadlom pre zákazníkov bola aj sladká odmena v podobe cukrika, bonusové veci zadarmo pri kúpe viacerých kúskov a podobne. Okrem toho ste si mohli zakúpiť aj perníky od našej skvelej cukrárky Katky Fodorovej.

PLÁNUJEME

V mesiaci október štartujeme **súťaž „Jeseň pani bohatá“**, kde môžete využiť kreativitu vás a vašich detí, milí rodičia. Vytvorte jesenný aranžmán. Využite pri tom farebnosť listov, úrodu zo záhradky, jesenné lesné plody, šípky, gaštany, konáriky, čokoľvek podľa vlastnej fantázie (okrem tekvicových svetlonosov).

Svoje výrobky môžete nosiť do 14. októbra do vestibulu ZŠ. Nasledujúci deň budú naši porotcovia oceňovať výhercov MŠ a výhercov ZŠ.

Porotcovské miesta prijali pán starosta Michal Vráb, pán farár Jozef Kuneš a pani školníčka Marienka Flašková.

V piatok 9. októbra o 15:00 hodine pod Ďurkovou skalou, pokiaľ nám to počasie dovolí, sa tešíme na **ŠARKANIÁDU**, spoločnú pre deti MŠ aj ZŠ. Účasť rodičov je vítaná. Október, ako mesiac úcty k starším si uctíme aj my a zapojíme sa do programu OÚ a potešíme jubilantov malým programom. Ďalšou plánovanou akciou bude Tekvicová slávnosť, ktorej čas konania sa dozvieme zo školských oznamov.

KRÚŽKY V ŠKOLE

Školákom sme v rámci krúžkovej činnosti ponúkli vďaka Evke Zátrochovej **pestovateľský krúžok**, kde sa malí pestovatelia zoznámia s pestovaním rôznych rastlín, byliniek, ale aj ich využitím, prípadne aranžovaním. Krúžok je každú stredu o 13:30 hodine, okrem školských prázdnin.

Škôlkári majú opäť tento rok možnosť s Peťom Polónym posilniť prostredníctvom **športového krúžku** svoje fyzické zdravie, kde rôznymi cvikmi a hrami budú pestovať kladný vzťah k športu a gymnastike. Krúžok je každý utorok o 15:30 hod., okrem školských prázdnin.

Umelecké čítanie a vzťah k estetike si škôlkári môžu prehĺbovať vďaka hudobno-pohybovým aktivitám v **Muzikolande** s Luciou Petrikovou. Muzikoland je opäť rozdelený na dve skupiny.

Veľkáci = predškoláci a malkáči = mladší škôlkári. Ku malkáčom sa môžu pridať aj mamičky s deťmi na materskej dovolenke. Veľkáci - každú stredu o 14:30 - 15:40 hod., malkáči - každý pondelok o 16:00 - 16:45 hod., okrem školských prázdnin.

Mgr. Lucia Petriková
riaditeľka ZŠ s MŠ

► padá slza. V tejto postave mnohí identifikovali španielskeho biskupa. Vedľa neho vidieť mladšieho muža, o ktorom možno predpokladať, že je to Juan Gonzales, biskupov tlmočník a sekretár. Uprostred vidno človeka v mužnom veku s bradou a fúzmi. Je obrátený smerom k sediacemu biskupovi. Je to Indián Juan Diego vo chvíli, keď otvára svoju tilmu, v ktorej doniesol biskupovi červenú ružu. Obrázok v oku je zostavený tak, že čím boli postavy bližšie k oku, tým sú väčšie, a čím boli ďalej, tým sú menšie. V obraze oka možno pozorovať okolo 12 osôb.

- Laboratórnym skúmaním očného pozadia Máriinho pravého oka sa ukázalo, že sa správa presne ako oko živého človeka (v ľudskom oku sa vytvárajú tri obrazy, tzv. Purking-Samsonov zákon).

- Doteraz sa nikdy nepodarilo vytvoriť presnú reprodukciu obrazu ani štetcom, ani kamerou. Kópie nemôžu zopakovať tajomnú hru farieb.

Dňa 2. októbra 1895 sa konala korunovácia Panny Márie Guadalupskej a v roku 1910 pápež Pius X. vyhlásil Guadalupskú Panu Máriu za patrónku celej Latinskej Ameriky. Pápež Pavol VI. venoval milostivému obrazu zlatú ružu. Toto privilegium bolo neskôr pridelené len Lurdom a Fatime. Dvadsaťpäť pápežov vydalo dekrét o Guadalupskom svätom obraze. Dňa 27. januára 1979 Sv. Otec Ján Pavol II. navštívil svätyniu, kde si uctil obraz. Napriek tomu, že 96 % Mexičanov je rímskokatolíckeho vyznania, mexická ústava zakazuje kňazom voliť a chodiť na ulici v sutane. Pápež preto musel pri svojej návšteve Mexika zaplatiť pokutu a na spomienku tejto návštevy napísal modlitbu k Našej Milej Pani Guadalupskej (časť):

"Požehnaná Panna Mária, Matka peknej lásky, ochraňuj naše rodiny, aby stále jedno boli a požehnaj výchovu našich detí. Ty, naša nádej, pozri so zmlouvaním na nás. Uč nás stále ísť k Ježišovi. Pomôž nám znovu vstať, keď padneme, aby sme sa k Nemu znovu vrátili s tým, že svoje chyby a hriechy priznáme vo sviatosti pokánia, ktorá dáva duši pokoj. Prosíme Ťa, daj nám veľkú lásku ku všetkým sviatostiam, ktoré sú znamením a ktoré na Zemi zanechal Tvoj Syn. Tak budeme my, Najsvätejšia Matka, s pokojom Božím vo svedomí, so srdcom oslobodeným od zloby a nenávisti, môcť priniesť pravú radosť a pravý pokoj, ktorý prijímame od Tvojho Syna, nášho Pána Ježiša Krista, ktorý vládne s Bohom Otcom a Duchom Svätým, naveky vekov. Amen."

Dnes je Guadalupe s Bazilikou Našej Panej Guadalupskej (Bazilika de Nuestra Senora de Guadalupe) národnou svätyniou Mexika, najväčším mariánskym pútnickým miestom na svete. Nachádza sa v severnej časti hlavného mesta - Mexico City. Bola postavená neďaleko vrchu Tepeyac, kde sa Panna Mária zjavila sv. Juanovi Diegovi. Ročne ho navštívi okolo 20 miliónov pútnikov (v Lurdoch je to 5 miliónov). Na vrcholku, ktorý bol kedysi tým vrcholkom Tepeyac, je menšia, ale krásna kaplnka Iglesia de Cerrito. Tu bolo uchovávané plátno až do doby, kým nebola postavená pôvodná bazilika, ktorej základný kameň položili v roku 1695. Na močaristom základe však začala postupne klesať. V roku 1976 dohotovili novú baziliku, kde sa nachádza desaťtisíc miest na sedenie. Zaujímavé je, že keď dokončili novú baziliku, stará prestala klesať. Nieкого možno prekvapí moderná konštrukcia novej baziliky, ktorá na prvý pohľad pripomína cirkusový stan. Architekt baziliky Pedro Ramirez Vasquez chcel dať chrámu symboliku rozprestretého pláštia Juana Diega, z ktorého padajú ruže, ktoré symbolizujú početné lustre visiace vo vnútri baziliky.

Tešíme sa na našu púť s návštevou Guadalupe a s úctou i pokorou budeme seba, naše rodiny, aj celú našu farnosť odporúčať do modlitieb Panny Márie.

Vladimíra Turčanová

► Panny Márie. Všetci hneď Juanovi uverili a padali na kolena pred obrazom. Všetky tieto okolnosti biskupa presvedčili a na určenom mieste dal postaviť kaplnku ku cti Matky Božej. Správa o vzniku obrazu bola napísaná v indiánskej reči /nahuatl/ latinským písmom a neskôr, v roku 1649 ju uverejnili v origináli i v španielskom preklade. Tisíce Aztékov prichádzali k obrazu, aby videli "Matku Božiu bieleho muža". Tisíce si kľakali pred nebeským obrazom. Veľa Mexičanov a Španielov sa prihlásilo dobrovoľne a zadarmo do práce. Za dva týždne na Tepeyac postavili malú kaplnku, kam v slávnostnej procesii preniesli obraz. O kaplnku sa staral Juan Diego. Stále viac pútnikov prichádzalo ku kaplnke. Po celom Mexiku boli namaľované tisíce kópií obrazu. Na obrazy napísali v reči nahuatl históriu vzniku zázračného obrazu. Aztékovia sa nechávali hromadne pokrstiť. Prekážkou krstu doposiaľ bolo mnohoženstvo, ale Indiáni si teraz ochotne vybrali jedinou manželku ako legitímnu. Mnohí kňazi museli v priebehu jedného dňa udeliť sviatosť krstu až šesťtisíckrát. Kostoly, kláštory, nemocnice a školy v Mexiku vyrastali pod rukami misionárov.

Na mieste, kde Panna Mária povedala Diegovi aby nzbieral ruže, vytryskol prameň vody. Voda z tohto prameňa je ešte aj dnes čistá a dostačujúca. Chorí boli vyliečení potom, keď sa z neho napili alebo sa v ňom vykúpali. Vieru v zjavenie Panny Márie v Guadalupe a zázračný obraz prenášajú tradíciou milióny Mexičanov až do dnešného dňa. Juan Diego zomrel 30. mája 1548. Biskup Zumárraga zomrel tri dni po smrti Diega. Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil v Guadalupe v júli roku 2002 Indiána Juana Diega za svätého.

Zázračný obraz

- Prvých sto rokov bol obraz "Našej milej Panej z Guadalupe" vystavený bez ochrany proti škodlivým vplyvom počasia a tiež dotykom perí, ružencov, pamätných predmetov. Obraz zachovávajú si svoje farby sa nerozpadol napriek tomu, že tilma mala životnosť najviac 20 rokov.

- Zvláštna komisia zložená z mexických maliarov uvádza: "Tento svätý obraz je zhotovený tak jedinečne a tak zázračne, že sme si istí, že každý, kto je len trochu vzdelaný v našom umení, pri pohľade naň hneď musí uznať, že je to nadprirodzený portrét a že je ľudsky nemožné niečo také vynikajúce namaľovať na taký hrubý materiál."

- Podkladom je látka utkaná z vlákien agávy, ktorá vôbec nie je preparovaná a udržanie látky a farieb na nej po takej dlhej dobe v dobrom stave je nevysvetliteľné!

- V roku 1921 terorista položil na oltár bombu ukrytú v kvetinách. Výbuch zničil iný obraz a čiastočne aj oltár, rozbil všetky okná, ale posvätný obraz ostal celkom neporušený.

- V roku 1971 technici čistili strieborný rám, do ktorého je obraz vložený. Nešťastne sa im prevrhla fľaša s kyselinou dusičnou a pár kvapiek kvaplo i na obraz, no napriek tomu sa maľba nerozleptala. Ostali iba stopy akoby od vody, ktoré po krátkom čase zmizli.

- Obraz je vysoký 142 cm. Postava Panny Márie je vysoká 122 cm. Má vlasy rozdelené uprostred. Panna Mária stojí na mesiaci a podopiera ju anjel s krídlami. Okolo nej vychádzajú lúče. Hviezdy na plášti Panny Márie napodobujú hviezdne konštelácie, ako ich vidieť za jasných nocí nad Mexikom. Pri pozorovaní zblízka odev má zelenomodrú farbu, keď zďaleka, je tmavomodrý. Ružová farba šiat pozorovaná zblízka je bledá, zďaleka sýtoružová. Keď sa na obraz pozeráme zblízka, má normálnu veľkosť. Keď sa od obrazu vzdalujeme, obraz sa opticky zväčšuje.

- Známy očný špecialista preskúmal silným oftalmoskopom oko portréta a zistil, že sa na ňom objavuje obraz postavy človeka. V zreničke Panny Márie možno vidieť sediaceho Indiána s dlhými vlasmi. Vedľa neho sedí starší plešatý človek, s bielou bradou, s baskickými črtami, z oka mu ►

